

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 1 grudnia 2005 r.

w sprawie projektowanego rozporządzenia Rady (WE) nr 974/98 w sprawie wprowadzenia euro
(EBC/2005/51)

(2005/C 316/11)

W dniu 10 listopada 2005 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Rady Unii Europejskiej o wydanie opinii w sprawie „Wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 974/98 w sprawie wprowadzenia euro” (COM(2005) 357 końcowy) ⁽¹⁾ (zwanego dalej „projektowanym rozporządzeniem”). Właściwość EBC do wydania opinii wynika z trzeciego zdania art. 123 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, stanowiącego podstawę wydania projektowanego rozporządzenia. Zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego, Rada Prezesów wydała niniejszą opinię.

1. Uwagi ogólne

1.1. Projektowane rozporządzenie ma na celu ustanowienie odpowiednich ram prawnych dla przyszłego wprowadzenia euro w Państwach Członkowskich, które jeszcze nie przyjęły euro (zwanymi dalej „nieuczestniczącymi Państwami Członkowskimi”). W żywotnym interesie wskazanych Państw Członkowskich jest stworzenie — ze znacznym wyprzedzeniem przed dokonaniem wymiany waluty skutkującej wprowadzeniem euro — poprawnie funkcjonujących ram prawnych na poziomie wspólnotowym, ułatwiających przeprowadzenie w odpowiednim czasie krajowych przygotowań legislacyjnych i organizacyjnych, poprzedzających wprowadzenie euro. Podobnie, w żywotnym interesie całej Unii Europejskiej oraz w szczególności Państw Członkowskich, które dokonały już wprowadzenia euro (zwanymi dalej „uczestniczącymi Państwami Członkowskimi”) jest aby każde przyszłe rozszerzenie strefy euro dokonane zostało w sposób równie sprawny i efektywny jak miało to miejsce w przypadku przyjęcia euro przez pierwotnych jedenaście uczestniczących Państw Członkowskich oraz Grecję — co zapewni tym samym pozytywne rezultaty poszerzania strefy euro. EBC zauważa, iż udane wprowadzenie euro w obecnie uczestniczących Państwach Członkowskich odegrało kluczową rolę w budowaniu wiarygodności euro zarówno w ramach UE jak i na szerszej arenie międzynarodowej.

2. Uwagi szczegółowe

2.1. Ustalenie trzech scenariuszy wymiany waluty skutkującej wprowadzeniem euro

2.1.1. Należy przypomnieć, iż rozporządzenie Rady (WE) nr 974/98 w sprawie wprowadzenia euro ⁽²⁾, regulujące wprowadzenie euro w pierwotnych jedenastu uczestniczą-

cych Państwach Członkowskich oraz w Grecji, oparte było na założeniach przyjętych przez Radę Europejską w czasie spotkania w Madrycie w 1995 r. (zwanymi dalej „scenariuszem madryckim”). Wskazany scenariusz madrycki przewidywał okres przejściowy pomiędzy wprowadzeniem euro w formie księgowej oraz wprowadzeniem banknotów i monet euro, co pozostaje nadal podstawową zasadą zawartą w rozporządzeniu (WE) nr 974/98. Od czasu przeprowadzenia pierwszego procesu wymiany waluty, rozpoczętego 1 stycznia 1999 r., wystąpiły przy tym zmiany w zakresie niektórych ważnych praktycznie kwestii, co będzie miało znaczenie dla przyszłych przypadków wprowadzenia euro. W szczególności, banknoty euro są obecnie szeroko dostępne w ramach strefy euro oraz w ramach całej UE — okoliczności tego rodzaju wywołują potrzebę opracowania dodatkowych scenariuszy wymiany waluty obok scenariusza madryckiego.

2.1.2. Zgodnie z projektowanym rozporządzeniem, Rada upoważni Państwa Członkowskie do zastosowania jednego z trzech poniższych scenariuszy wymiany waluty: (a) scenariusza obejmującego okres przejściowy określony podobnie jak w scenariuszu madryckim, tj. jako okres w którym euro istniałoby jedynie jako waluta księgowa, podczas gdy banknoty i monety euro nie podlegałyby urzędowemu uznaniu za krajowe środki płatnicze, nawet jeśli byłyby prywatnie dostępne i wykorzystywane, (b) scenariusza „big bang” tj. przejścia na rozliczenia w euro w drodze pojedynczej operacji, w ramach której wprowadzenie euro jako waluty księgowej oraz wymiana pieniądza gotówkowego miałyby miejsce w tej samej dacie, bądź też (c) scenariusza „big bang” połączonego z okresem stopniowego wycofywania waluty krajowej trwającym nie dłużej niż rok, w czasie którego dopuszczalne byłoby powoływanie dotychczasowej krajowej jednostki walutowej w instrumentach prawnych (np. w fakturach, sprawozdaniach spółek lub dokumentach potwierdzających prawo do wynagrodzenia).

2.1.3. Podstawowym celem projektowanego rozporządzenia, przytaczanym w jego uzasadnieniu, jest ustanowienie powyższych trzech alternatywnych scenariuszy wymiany waluty na użytek przyszłych Państw Członkowskich przyjmujących euro ⁽³⁾. W celu zapewnienia wysokiego standardu przejrzystości podejmowanych działań dla obywateli UE, jak również dla uzyskania ich zgodności z pracami UE dotyczącymi podnoszenia jakości legislacji wspólnotowej, EBC proponuje wprowadzenie wyraźnych sformułowań legislacyjnych, które w sposób

⁽¹⁾ Wersja z dnia 2 sierpnia 2005 r.

⁽²⁾ Dz.U. L 139 z 11.5.1998, str. 1. Rozporządzenie po raz ostatni zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2596/2000 (Dz.U. L 300 z 29.11.2000, str. 2).

⁽³⁾ Patrz uzasadnienie projektowanego rozporządzenia, str. 3.

bardziej niż obecnie bezpośredni i pełny opisywałyby trzy dostępne scenariusze, jakie znajdują zastosowanie w odniesieniu do zainteresowanych Państw Członkowskich.

2.1.4. W szczególności, szereg Państw Członkowskich, które przystąpiły do UE w dniu 1 maja 2004 r.⁽¹⁾ publicznie wskazało na scenariusz „big bang” jako na preferowaną przez siebie metodę wprowadzenia euro. Tymczasem w aktualnym brzmieniu projektowanego rozporządzenia dopuszczalność wymiany walutowej skutkującej wprowadzeniem euro w wariantcie „big bang” może być wyprzedzona jedynie z definicji okresu przejściowego, przy założeniu iż wskazana w Załączniku do projektowanego rozporządzenia data wprowadzenia euro oraz data wymiany waluty, mogą być datami pokrywającymi się⁽²⁾. Jest wprawdzie teoretycznie możliwe uznanie, iż w ramach scenariusza „big bang” długość symbolicznego okresu przejściowego wyrażona będzie w ułamkach sekundy, sugerujemy jednak iż scenariusz „big bang” mógłby być bardziej przejrzysto opisany na użytek obywateli UE jako „wprowadzenie euro w drodze pojedynczej operacji, w ramach której data przyjęcia euro oraz data dokonania wymiany walutowej pokrywają się”.

2.2. *Scenariusz wymiany połączony z okresem stopniowego wycofywania waluty krajowej*

2.2.1. W obecnie obowiązujących przepisach rozporządzenia (WE) nr 974/98, „okres przejściowy” zdefiniowany został jako trzyletni okres rozpoczynający się 1 stycznia 1999 r. i upływający 31 grudnia 2001 r., z wyjątkiem Grecji, w przypadku której okres przejściowy zdefiniowano jako okres jednoroczny rozpoczynający się 1 stycznia 2001 r. i upływający 31 grudnia 2001 r.⁽³⁾ Obowiązujące rozporządzenie (WE) nr 974/98 dokonuje zatem wskazania konkretnie oznaczonego okresu, w czasie którego znajdują zastosowanie przepisy przejściowe. W przeciwieństwie do powyższego, definicja „okresu przejściowego” zawarta w projektowanym rozporządzeniu nie wskazuje na trwanie takiego okresu w konkretnie oznaczonym lub też maksymalnym czasie. Długość okresu przejściowego w odniesieniu do każdego Państwa Członkowskiego ma być bowiem w poszczególnych przypadkach wskazywana w projektowanym Załączniku do rozporządzenia (WE) nr 974/98 — oznacza to, iż długość okresu przejściowego będzie kwestią podlegającą w całości re negocjowaniu w chwili zniesienia derogacji na rzecz poszczególnych Państw Członkowskich⁽⁴⁾.

2.2.2. EBC zdecydowanie zaleca wprowadzenie maksymalnej długości trwania okresu przejściowego w tekście projektowanego rozporządzenia, przy czym tak wskazana maksymalna długość okresu przejściowego nie powinna przekraczać trzech lat. W uzupełnieniu powyższego generalnego ograniczenia, EBC zaleca, aby w preambule projektowanego rozporządzenia dodatkowo wskazać, iż okres przejściowy powinien być możliwie jak najkrótszy, a to celem zachęcenia do ustalania krótszych okresów przejściowych niż maksymalnie dopuszczalny okres trzyletni. Stanowisko EBC w tej kwestii wspierają poniższe argumenty, poddane pod rozważę Rady.

2.2.3. Po pierwsze, pewne praktyczne kwestie związane z wymianą walutową skutkującą wprowadzeniem euro przedstawiają się obecnie w sposób odmienny niż to miało miejsce przy okazji pierwotnej wymiany

walutowej skutkującej wprowadzeniem euro z dniem 1 stycznia 1999 r., kiedy to banknoty i monety euro jeszcze nie istniały. Biorąc pod uwagę, iż banknoty euro są już szeroko dostępne nie tylko w krajach strefy euro lecz również na przestrzeni całej UE, brak jest obecnie wiarygodnego uzasadnienia dla sytuacji, w której obywatele zainteresowanych Państw Członkowskich musieliby czekać dłużej niż trzy lata od chwili wprowadzenia euro jako waluty obowiązującej w ich Państwie Członkowskim do czasu gdy banknoty i monety euro staną się prawnym środkiem płatniczym.

2.2.4. Po drugie, okres przejściowy nie powinien być nadmiernie długi, biorąc pod uwagę iż euro zostanie prawnie uznane za urzędową walutę zainteresowanego Państwa Członkowskiego na samym początku tego okresu⁽⁵⁾. W rezultacie formułowanie polityki pieniężnej zainteresowanego Państwa Członkowskiego stanie się zadaniem EBC⁽⁶⁾, przy czym rozliczanie wszelkich operacji polityki pieniężnej przez krajowy bank centralny (KBC) zainteresowanego Państwa Członkowskiego dokonywane będzie w jednostce walutowej euro⁽⁷⁾. Podobnie nowo emitowane zbywalne instrumenty dłużne służące zarządzaniu długiem publicznym zainteresowanych Państw Członkowskich będą wyrażane w jednostce walutowej euro⁽⁸⁾. Można ponadto oczekiwać zwiększonego wykorzystania jednostki walutowej euro zarówno w płatnościach krajowych jak też, w szczególności, w płatnościach transgranicznych obejmujących zainteresowane Państwa Członkowskie⁽⁹⁾. Wreszcie, zainteresowane Państwa Członkowskie będą też mogły w odpowiedni sposób umożliwić zamianę jednostki rozliczeniowej wykorzystywanej w procedurach operacyjnych przez podmioty prowadzące rynki zorganizowane oraz systemy płatnicze, skutkującą przejściem z krajowej jednostki walutowej na jednostkę walutową euro⁽¹⁰⁾. Doświadczenie pierwotnych jedenastu uczestniczących Państw Członkowskich sugeruje przy tym, iż już na samym początku okresu przejściowego można oczekiwać przyjęcia euro jako jednostki walutowej przez sektor bankowy w zakresie bankowości komercyjnej, jak również przez rynki finansowe. W związku z powyższym, EBC nie bierze pod uwagę jako praktycznie doniosłej możliwości, aby miał miejsce dłuższy niż trzyletni okres przejściowy pomiędzy wprowadzeniem euro jako waluty zainteresowanych Państw Członkowskich a urzędowym wprowadzeniem banknotów i monet euro.

2.2.5. Po trzecie, należy przyznać iż rozsądnym rozwiązaniem było wprowadzenie trzyletniego okresu przejściowego w związku z pierwszą wymianą walutową skutkującą wprowadzeniem euro, a to ze względu na bezprecedensowe wyzwania logistyczne wynikające z zastąpienia walut oraz środków płatniczych jedenastu Państw Członkowskich jedną walutą europejską. Należy tym niemniej zauważyć, iż Grecja przyjmując euro w dwa lata po pierwotnych jedenastu uczestniczących Państwach Członkowskich potrafiła zapewnić prawidłowy przebieg wprowadzenia euro w ramach jednorocznego okresu przejściowego. Sugeruje to, iż w przypadku gdy okres przejściowy określony podobnie jak w scenariuszu madryckim będzie stosowany dla przyszłych przypadków wprowadzenia euro, tego typu okres przejściowy powinien być krótszy niż trzyletni.

⁽¹⁾ Cypr, Estonia, Łotwa, Litwa, Malta, Słowacja i Słowenia.

⁽²⁾ Projektowany art. 1 lit. h) rozporządzenia (WE) nr 974/98 oraz projektowanego Załącznika do rozporządzenia.

⁽³⁾ Art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽⁴⁾ Projektowany art. 1 lit. h) rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽⁵⁾ Projektowany art. 2 rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽⁶⁾ Art. 105 ust. 2 Traktatu oraz pierwszy akapit art. 12 ust.1 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego.

⁽⁷⁾ Punkt 9 preambuły rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽⁸⁾ Punkt 14 preambuły rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽⁹⁾ Art. 8 ust. 3 oraz punkt 13 preambuły rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽¹⁰⁾ Art. 8 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 974/98.

2.2.6. Po czwarte, dwie zasady przewodnie uważa się za kluczowe w procesie przyjmowania euro: zasadę równego traktowania oraz zasadę ułatwiania procesu wprowadzania euro. Zgodnie z zasadą równego traktowania Państwa Członkowskie przystępujące w terminie późniejszym nie powinny być ani narażane na dodatkowe przeszkody, ani też dopuszczane do przystąpienia na złagodzonych warunkach; jednocześnie, zgodnie z zasadą ułatwiania procesu przystąpienia, potrzebne jest zapewnienie elastyczności w realizacji wymiany walutowej. Zgodnie z zasadą równego traktowania Państwa Członkowskie przystępujące w terminie późniejszym mają prawo wykorzystać taką samą maksymalną długość całkowitego okresu przystąpienia jaka została określona w scenariuszu madryckim dla pierwotnych uczestniczących Państw Członkowskich — jednocześnie, zgodnie z zasadą ułatwiania procesu przystąpienia, nowo przystępujące państwa powinny mieć możliwość wcześniejszego zakończenia procesu wymiany walutowej, o ile okaże się to możliwe i wskazane. Tym samym, ustanowienie maksymalnego trzyletniego okresu przejściowego byłoby zgodne z zasadą równego traktowania, biorąc pod uwagę trzyletni okres przejściowy jaki miał zastosowanie w odniesieniu do pierwotnych jedenastu uczestniczących Państw Członkowskich na podstawie rozporządzenia (WE) nr 974/98. Jednocześnie, zapewnienie możliwości skrócenia trzyletniego okresu przejściowego pozostawałoby w zgodności z zasadą ułatwiania procesu przystąpienia.

2.2.7. Po piąte, ustalenie maksymalnej długości okresu przejściowego byłoby zgodne z techniką legislacyjną używaną dla zdefiniowania innych okresów znajdujących zastosowanie w poszczególnych scenariuszach wymiany walutowej skutkującej wprowadzeniem euro, w tym w scenariuszach obejmujących okres stopniowego wycofywania waluty krajowej oraz okres podwójnego obiegu walutowego. Projektowane rozporządzenie wyznacza bowiem okres nieprzekraczający jednego roku jako okres stopniowego wycofywania waluty krajowej⁽¹⁾. Rozporządzenie (WE) nr 974/98 ustala natomiast okres nieprzekraczający sześciu miesięcy jako okres podwójnego obiegu walutowego⁽²⁾.

2.2.8. Podsumowując, EBC uważa iż ze względu na konieczną wiarygodność procesu wymiany walutowej skutkującej wprowadzeniem euro, wzmacnianie pewności prawnej oraz podwyższanie wydajności należy dostrzec wyraźną potrzebę ustalenia w tekście projektowanego rozporządzenia maksymalnej długości okresu przejściowego jako okresu nie przekraczającego trzech lat. W celu zachęcenia do ustalania krótszych okresów przejściowych niż maksymalnie dopuszczalny okres trzyletni, EBC zaleca ponadto aby w preambule projektowanego rozporządzenia zaznaczyć, iż okres przejściowy powinien być możliwie jak najkrótszy. Wreszcie, należy odnotować iż tego typu jednoznaczny przepis ustanawiający maksymalną długość okresu przejściowego umożliwi uniknięcie dalszych dyskusji, jakie mogłyby w przyszłości towarzyszyć znoszeniu derogacji wobec odpowiednich Państw Członkowskich oraz kolejnym zmianom rozporządzenia (WE) nr 974/98 — tym samym proces wymiany walutowej skutkującej wprowadzeniem euro staje się bardziej przewidywalny.

2.3. *Scenariusz wymiany połączony z okresem stopniowego wycofywania waluty krajowej*

2.3.1. EBC zasadniczo rozumie powody przemawiające za połączeniem scenariusza „big bang” z okresem

stopniowego wycofywania waluty krajowej wynoszącym nie więcej niż rok, podczas którego będzie możliwe dalsze stosowanie krajowej jednostki walutowej w ramach określonych instrumentów prawnych, takich jak, wedle uzasadnienia, faktury lub księgi rachunkowe spółki⁽³⁾. Pomimo wątpliwości, czy faktury lub księgi rachunkowe spółek mogą zostać uznane za instrumenty prawne w świetle projektowanego rozporządzenia, EBC przyjmuje iż skorzystanie z okresu stopniowego wycofywania waluty krajowej dawałoby również możliwość stosowania krajowej jednostki walutowej w odniesieniu do nowych instrumentów prawnych, takich jak umowy zawierane na standardowych formularzach generowanych przy użyciu środków elektronicznych (np. umowy najmu samochodu).

2.3.2. Uzasadnienie projektowanego rozporządzenia daje do zrozumienia, iż w czasie okresu stopniowego wycofywania waluty krajowej dopuszczony byłby jedynie „pewien zakres stosowania jednostki waluty krajowej w określonych instrumentach prawnych”⁽⁴⁾ — tym niemniej, postanowienia projektowanego rozporządzenia nie zawierają żadnych ograniczeń co do rodzaju nowych instrumentów prawnych, które mogą nadal zawierać odwołanie do krajowej jednostki walutowej w trakcie trwania okresu stopniowego wycofywania⁽⁵⁾. EBC zwraca uwagę, że takie podejście pozostawia Państwom Członkowskim znaczący stopień elastyczności oraz subsydiarności przy korzystaniu z okresu stopniowego wycofywania waluty krajowej w odniesieniu do różnych rodzajów instrumentów prawnych.

2.3.3. EBC pragnie zwrócić szczególną uwagę na okoliczność, iż w świetle projektowanego rozporządzenia czynności dokonywane na podstawie instrumentów prawnych zawierających odniesienia do krajowych jednostek walutowych powinny być wykonywane wyłącznie w jednostce walutowej euro⁽⁶⁾. Może to zapobiegać odwoływaniu się przez strony do krajowej jednostki walutowej w instrumentach płatniczych, a to z uwagi na okoliczność, iż takie instrumenty płatnicze będą podlegały wykonaniu w jednostce walutowej euro, a nie w odpowiedniej krajowej jednostce walutowej. Jednakże, jeżeli instrumenty płatnicze takie jak чеки oraz zlecenia płatnicze byłyby denominowane w krajowej jednostce walutowej, mogłoby to powodować pewne niedogodności dla operatorów płatności, którzy musieliby zapewnić, iż zamiana krajowej jednostki walutowej na jednostkę walutową euro nastąpi przed wykonaniem transakcji. Co więcej, biorąc pod uwagę, że instrumenty płatnicze mogłyby trafiać do obiegu poza Państwami Członkowskimi korzystającymi z okresu stopniowego wycofywania, za ważne z przyczyn operacyjnych uznać należy wyłączenie możliwości transgranicznego użycia instrumentu płatniczego denominowanego w danej krajowej jednostce walutowej. Można to osiągnąć poprzez ograniczenie zakresu stosowania przepisów dotyczących okresu stopniowego wycofywania waluty krajowej jedynie do instrumentów prawnych przeznaczonych do realizacji w danym Państwie Członkowskim (tzn. tylko w Państwie Członkowskim korzystającym z okresu stopniowego wycofywania). Rozwiązanie takie stanowiłoby zachętę dla elastyczności w stosowaniu przepisów dotyczących okresu stopniowego wycofywania waluty krajowej oraz ograniczyłoby oddziaływanie takich przepisów jedynie do stosunków krajowych.

⁽¹⁾ Projektowany art. 9a rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽²⁾ Art. 15 rozporządzenia (WE) nr 974/98. Należy zauważyć, iż wszystkie dwanaście obecnie uczestniczących Państw Członkowskich dokonało skrócenia okresu podwójnego obiegu walutowego do nie więcej niż dwóch miesięcy.

⁽³⁾ Patrz uzasadnienie projektowanego rozporządzenia, str. 3.

⁽⁴⁾ Patrz uzasadnienie projektowanego rozporządzenia, str. 3.

⁽⁵⁾ Projektowany art. 1 lit. i) oraz projektowany art. 9a rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽⁶⁾ Zdanie trzecie proponowanego Art. 9a rozporządzenia (WE) nr 974/98.

2.3.4. EBC pragnie zauważyć, że początkowo okres stopniowego wycofywania waluty krajowej (do jednego roku po dacie wymiany pieniądza gotówkowego) pokrywałby się z okresem podwójnego obiegu (do sześciu miesięcy), podczas którego zarówno euro jak i banknoty oraz monety wyrażone w walucie krajowej pozostawałyby prawnym środkiem płatniczym na obszarze danego Państwa Członkowskiego⁽¹⁾. ECB zwraca uwagę, że istnieje rozbieżność pomiędzy przepisem, zgodnie z którym operacje wykonywane na podstawie instrumentów prawnych zawierających odniesienie do krajowych jednostek walutowych mogą być realizowane jedynie w jednostce euro, a faktem, że banknoty i monety wyrażone w walucie krajowej będą pozostawały prawnym środkiem płatniczym na danym obszarze w czasie okresu podwójnego obiegu. Rozbieżność ta może usunięta za pomocą poprawki do tekstu projektowanego rozporządzenia, która stanowiłaby, że zastosowanie powyższych przepisów nie narusza przepisu artykułu 15 rozporządzenia (WE) nr 974/98 (tzn. przepisu o okresie podwójnego obiegu).

2.4. Nazwa euro

2.4.1. EBC rozumie, że jedno z Państw Członkowskich dokonało zastrzeżenia lingwistycznego w odniesieniu do kwestii wskazania nazwy wspólnej waluty jako „euro” we własnej wersji językowej projektowanego rozporządzenia. W tym względzie EBC pragnie podkreślić, że nazwa „euro” powinna być w sposób właściwy oraz spójny stosowana we wszystkich wersjach językowych projektowanego rozporządzenia, zgodnie z wymogiem rozporządzenia (WE) nr 974/98 aby nazwa wspólnej waluty była taka sama we wszystkich oficjalnych językach Unii Europejskiej, przy uwzględnieniu istnienia różnych alfabetów⁽²⁾. EBC wskazał w niedawnej opinii w sprawie projektu litewskiego aktu prawnego dotyczącego wprowadzenia euro⁽³⁾, że stosowne postanowienia rozporządzenia (WE) nr 974/98 „przesądają, że nazwa wspólnej waluty to” euro „i że ta nazwa powinna być jednolita we wszystkich aktach prawnych publikowanych we wszystkich językach wspólnotowych. [...] Tylko Wspólnota, posiadająca kompetencję wyłączną w sprawach monetarnych, określa nazwę wspólnej waluty. Nazwa euro, będącego jednolitą walutą, musi być identyczna w mianowniku liczby pojedynczej we wszystkich językach Wspólnoty, tak aby zapewnić iż jednolitość waluty jest oczywista”.

2.4.2. W zgodzie z powyższym pozostaje to, że banknoty euro, które za zgodą EBC emitowane są przez EBC oraz KBC uczestniczących Państw Członkowskich od 1 stycznia 2002 r. wskazują na nazwę jednolitej waluty jako „EURO” oraz „EYPΩ”, tzn. na nazwę waluty w alfabecie łacińskim oraz greckim⁽⁴⁾. Z uwagi na konieczność pewności prawnej, EBC zaleca, aby brzmienie projektowanego rozporządzenia zawierało w swojej części normatywnej przepis, który potwierdzałby, że „pisownia nazwy euro

będzie jednolita w mianowniku liczby pojedynczej we wszystkich oficjalnych językach Unii Europejskiej, przy uwzględnieniu istnienia różnych alfabetów”.

2.5. Szczegółowe propozycje legislacyjne

Ponadto, EBC ma szereg szczegółowych propozycji legislacyjnych.

2.5.1. Po pierwsze, rozporządzenie (WE) nr 974/98 zezwala każdemu z Państw Członkowskich, które opowiadają się za okresem przejściowym określonym podobnie jak w scenariuszu madryckim na podjęcie środków koniecznych dla umożliwienia zmiany jednostki wykorzystywanej w procedurach operacyjnych z krajowej jednostki walutowej na jednostkę euro przez rynki, na których następuje obrót, jak również ustalanie wzajemnych zobowiązań oraz rozliczanie transakcji których przedmiotem są którekolwiek z instrumentów wymienionych w części B Załącznika do dyrektywy Rady 93/22/EWG z dnia 10 maja 1993 r. w sprawie usług inwestycyjnych w zakresie papierów wartościowych⁽⁵⁾ (zwanej dalej „ISD”) bądź też towary⁽⁶⁾. Biorąc pod uwagę, że ISD została uchylona przez dyrektywę w sprawie rynków instrumentów finansowych⁽⁷⁾ (zwaną dalej „MiFID”), odwołanie do instrumentów wymienionych w części B Załącznika do dyrektywy ISD powinno zostać zastąpione przez odwołanie do instrumentów wymienionych w części C Załącznika I do dyrektywy MiFID, który zawiera bardziej szczegółową i złożoną listę instrumentów finansowych niż dyrektywa ISD, na którą składają się m.in. instrumenty pochodne powiązane z określonym towarem, wierzytelnością kredytową lub warunkami pogodowymi.

2.5.2. Po drugie, należy rozważyć uproszczenie pierwszego tiret proponowanego artykułu 10 rozporządzenia (WE) nr 974/98, tak aby zapewnić że „począwszy od odpowiednich dat dokonania wymiany pieniądza gotówkowego, EBC oraz krajowe banki centralne uczestniczących Państw Członkowskich wprowadzą do obiegu banknoty denominowane w euro w uczestniczących Państwach Członkowskich”.

2.5.3. Po trzecie, w odniesieniu do zasługującego na akceptację odwołania do „postanowień umów zawartych zgodnie z art. 111 Traktatu dotyczącego spraw monetarnych” zawartego w proponowanym art. 11 rozporządzenia (WE) nr 974/98 (który reguluje kwestię statusu monet euro emitowanych przez niektóre państwa trzecie, takie jak Monako, San Marino i Watykan, jako prawnego środka płatniczego), EBC zalecałby, w zgodzie z niektórymi wersjami językowymi (np. niemiecką) projektowanego rozporządzenia, zawężenie odwołania do artykułu 111 Traktatu tylko do jego ustępu 3, gdyż ustęp ten (tzn. art. 111 ust. 3) to jedyny w całym artykule 111 przepis, który odnosi się do umów dotyczących spraw monetarnych.

⁽¹⁾ Art. 15 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽²⁾ Art. 2 oraz punkt 2 preambuły do rozporządzenia (WE) nr 974/98. Zobacz również punkt 10 opinii EBC CON/2005/21 z dnia 14 czerwca 2005 r. wydanej na wniosek Lietuvos bankas w sprawie przepisów prawnych regulujących wprowadzenie waluty euro.

⁽³⁾ Punkt 10 opinii CON/2005/21.

⁽⁴⁾ Art. 1 ust. 2 decyzja EBC/2003/4 z dnia 20 marca 2003 r. w sprawie nominalów, parametrów, reprodukcji, wymiany i wycofania banknotów euro (Dz.U. L 78 z 25.3.2003, str. 16).

⁽⁵⁾ Dz.U. L 141 z 11.6.1993, str. 27. Dyrektywa ostatnio zmieniona przez dyrektywę 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 35 z 11.2.2003, str. 1).

⁽⁶⁾ Art. 8 ust. 4 drugie tiret lit. a) rozporządzenia (WE) nr 974/98.

⁽⁷⁾ Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz.U. L 145 z 30.4.2004, str. 1).

2.5.4. Po czwarte, w odniesieniu do proponowanego zobowiązania „banków” do dokonania wymiany banknotów i monet w walucie krajowej na banknoty i monety denominowane w euro, co ma nastąpić bez nakładania opłat do pułapu ustalonego w prawie krajowym zgodnie z proponowanym art. 15 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 974/98, EBC pragnie zauważyć, że z punktu widzenia techniki legislacyjnej, pojęciem stosowanym zarówno w Traktacie jak i we wspólnotowym prawie wtórnym na określenie banków jest pojęcie „instytucji kredytowej”.

Tym samym, jeżeli odwołanie do „banków” zostanie zastąpione odwołaniem do „instytucji kredytowych” zgodnie z definicją zawartą w skonsolidowanej dyrektywie bankowej, to należałoby uwzględnić, że niektóre instytucje „kredytowe” objęte zakresem zastosowania tej dyrektywy nie wykonują operacji gotówkowych (np. instytucje pieniądza elektronicznego)⁽¹⁾, podczas gdy inne, wyłączone spod zakresu tej dyrektywy (np. instytucje pocztowe dokonujące przelewów gotówkowych), w przeszłości okazały się być ważne dla wymiany

pieniądza gotówkowego na euro. W związku z powyższym, wskazane wydaje się pozostawienie Państwom Członkowskim pewnej swobody w odniesieniu do definiowania innych instytucji, które mogą zostać objęte obowiązkiem dokonywania bezpłatnej wymiany banknotów oraz monet.

2.6. *Proponowane zmiany legislacyjne*

2.6.1. Tam, gdzie przyjęcie powyższych zaleceń skutkowałoby wprowadzeniem zmian w treści projektowanego rozporządzenia, stosowne propozycje zmian legislacyjnych zawarte zostały w załączniku.

Frankfurt nad Menem, dnia 1 grudnia 2005 r.

Prezes EBC

Jean-Claude TRICHET

⁽¹⁾ Art. 1 ust. 1 oraz art. 2 ust. 3 dyrektywy 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. odnoszącej się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz.U. L 126, z 26.5.2000, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2005/1/WE (Dz.U. L 79 z 24.3.2005, str. 9).

ZAŁĄCZNIK

Proponowane zmiany legislacyjne

Brzmienie zaproponowane przez Komisję ⁽¹⁾	Poprawki zaproponowane przez EBC ⁽²⁾
<p>Poprawka 1</p> <p>Punkty preambuły do projektowanego rozporządzenia</p>	
[Obecnie brak propozycji]	Pisownia nazwy euro powinna być jednolita w mianowniku liczby pojedynczej we wszystkich urzędowych językach Unii Europejskiej, tak aby zapewnić, iż jednolitość waluty jest oczywista.
<p><u>Uzasadnienie</u> — zobacz punkty 2.4.1-2.4.2 niniejszej opinii</p>	
<p>Poprawka 2</p> <p>Punkt 4 preambuły do projektowanego rozporządzenia</p>	
W celu zapewnienia niezakłóconego przejścia na euro rozporządzenie Rady (WE) nr 974/98 wprowadza obowiązkowy okres przejściowy pomiędzy zastąpieniem walutą euro walut uczestniczących Państw Członkowskich a wyemitowaniem banknotów i monet denominowanych w euro.	W celu zapewnienia niezakłóconego przejścia na euro rozporządzenie Rady (WE) nr 974/98 wprowadza obowiązkowy okres przejściowy pomiędzy zastąpieniem walutą euro walut uczestniczących Państw Członkowskich a wyemitowaniem banknotów i monet denominowanych w euro. Biorąc pod uwagę, że banknoty oraz monety euro są powszechnie dostępne, powyższy okres przejściowy powinien w przyszłości być jak najkrótszy.
<p><u>Uzasadnienie</u> — zobacz punkty 2.2.1-2.2.8 niniejszej opinii</p>	
<p>Poprawka 3</p> <p>Projektowany art. 1 rozporządzenia (WE) nr 974/98</p>	
[Obecnie brak propozycji]	Scenariusz wymiany walutowej „big bang” oznacza wprowadzenie euro w ramach pojedynczej operacji, w ramach której data wprowadzenia euro oraz data wymiany waluty pokrywają się.
<p><u>Uzasadnienie</u> — zobacz punkt 2.1.4 niniejszej opinii</p>	
<p>Poprawka 4</p> <p>Projektowany art. 1 lit. h) rozporządzenia (WE) nr 974/98</p>	
„okres przejściowy” oznacza okres rozpoczynający się o godz. 00.00 w dniu wprowadzenia euro i trwający do godz. 00.00 w dniu wymiany środków pieniężnych;	„okres przejściowy” oznacza maksymalny okres trzech lat rozpoczynający się o godz. 00.00 w dniu wprowadzenia euro i upływający o godz. 00.00 w dniu wymiany środków pieniężnych;
<p><u>Uzasadnienie</u> — zobacz punkty 2.2.1-2.2.8 niniejszej opinii</p>	

Brzmienie zaproponowane przez Komisję ⁽¹⁾Poprawki zaproponowane przez EBC ⁽²⁾**Poprawka 5**

Projektowany art. 1a rozporządzenia (WE) nr 974/98

Dzień przyjęcia euro, dzień wymiany środków pieniężnych i okres stopniowego wycofywania, jeżeli ma zastosowanie, dla każdego uczestniczącego Państwa Członkowskiego są określone w Załączniku.

Każde z uczestniczących Państw Członkowskich przyjmie euro zgodnie ze scenariuszem obejmującym okres przejściowy lub scenariuszem „big bang” bądź też scenariuszem „big bang” połączonym z okresem stopniowego wycofywania waluty krajowej. Dzień przyjęcia euro, dzień wymiany środków pieniężnych i **data końcowa** okresu stopniowego wycofywania, jeżeli ma zastosowanie, dla każdego uczestniczącego Państwa Członkowskiego są określone w Załączniku **do niniejszego rozporządzenia.**

Uzasadnienie — zobacz punkt 2.1.3 niniejszej opinii

Poprawka 6

Projektowany art. 2 rozporządzenia (WE) nr 974/98

Z mocą od określonych dni przyjęcia euro walutą uczestniczących Państw Członkowskich jest euro. Jednostką walutową jest jedno euro. Jedno euro dzieli się na sto centów.

Z mocą od określonych dni przyjęcia euro walutą uczestniczących Państw Członkowskich jest euro. Jednostką walutową jest jedno euro. Jedno euro dzieli się na sto centów. **Pisownia nazwy euro w mianowniku liczby pojedynczej jest jednakowa we wszystkich językach oficjalnych Unii Europejskiej, przy uwzględnieniu istnienia różnych alfabetów.**

Uzasadnienie — zobacz punkty 2.4.1-2.4.2 niniejszej opinii

Poprawka 7

Artykuł 8 rozporządzenia (WE) nr 974/98 (obecnie nie nowelizowany przez proponowane rozporządzenie)

4. Z zastrzeżeniem przepisu ust. 1, każde uczestniczące Państwo Członkowskie może podjąć środki konieczne w celu:

— [...],

— umożliwienia zmiany jednostki rachunkowej ich procedur operacyjnych przez zastąpienie krajowej jednostki walutowej jednostką euro:

- a) przez rynki, na których następuje obrót, ustalenie wzajemnych zobowiązań oraz rozliczenie transakcji, których przedmiotem jest którykolwiek z instrumentów wymienionych w części B Załącznika do dyrektywy Rady 93/22/EWG z dnia 10 maja 1993 r. w sprawie usług inwestycyjnych w zakresie papierów wartościowych bądź też towary; oraz
- b) przez systemy, na których następuje wymiana, ustalenie wzajemnych zobowiązań oraz rozliczenie płatności.

4. Z zastrzeżeniem przepisu ust. 1, każde uczestniczące Państwo Członkowskie może podjąć środki konieczne w celu:

— [...],

— umożliwienia zmiany jednostki rachunkowej ich procedur operacyjnych przez zastąpienie krajowej jednostki walutowej jednostką euro:

- a) przez rynki, na których następuje obrót, ustalenie wzajemnych zobowiązań oraz rozliczenie transakcji, których przedmiotem jest którykolwiek z instrumentów wymienionych w części C Załącznika I do dyrektywy **2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniającej dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającej dyrektywę Rady 93/22/EWG** bądź też towary; oraz
- b) przez systemy, na których następuje wymiana, ustalenie wzajemnych zobowiązań oraz rozliczenie płatności.

Uzasadnienie — zobacz punkt 2.5.1 niniejszej opinii

Brzmienie zaproponowane przez Komisję ⁽¹⁾Poprawki zaproponowane przez EBC ⁽²⁾**Poprawka 8**

Projektowany Art. 9a, paragraf pierwszy, zdanie trzecie rozporządzenia (WE) nr 974/98.

Operacje dokonywane w ramach tych instrumentów prawnych realizowane są jedynie w jednostce euro.

Operacje dokonywane w ramach tych instrumentów prawnych realizowane są jedynie w jednostce euro z **zastrzeżeniem artykułu 15.**Uzasadnienie — zobacz punkt 2.3.4 niniejszej opinii**Poprawka 9**

Projektowany art. 10, paragraf pierwszy rozporządzenia (WE) nr 974/98

Począwszy od dnia 1 stycznia 2002 r. Europejski Bank Centralny wprowadzi w obieg banknoty denominowane w euro. Banki centralne uczestniczących Państw Członkowskich od dnia wymiany środków pieniężnych wprowadzą w obieg banknoty denominowane w euro.

Począwszy od **odpowiednich dat dokonania wymiany pieniądza gotówkowego**, EBC **oraz krajowe** banki centralne uczestniczących Państw Członkowskich wprowadzą do obiegu banknoty denominowane w euro **w uczestniczących Państwach Członkowskich.**Uzasadnienie — zobacz punkt 2.5.2 niniejszej opinii**Poprawka 10**

Projektowany art. 11, zdanie pierwsze rozporządzenia (WE) nr 974/98

[...]

Bez uszczerbku dla art. 15 oraz postanowień umów zawartych zgodnie z art. 111 Traktatu, monety te są jedynymi monetami o statusie prawnych środków płatniczych w uczestniczących Państwach Członkowskich.. [...]

[...]

Bez uszczerbku dla art. 15 oraz postanowień umów zawartych zgodnie z art. **111 ust. 3** Traktatu, monety te są jedynymi monetami o statusie prawnych środków płatniczych w uczestniczących Państwach Członkowskich.. [...]Uzasadnienie — zobacz punkt 2.5.3. niniejszej opinii⁽¹⁾ Kursywą zaznaczono fragmenty, które EBC proponuje usunąć.⁽²⁾ Fragmenty wytłuszczone wskazują na nowe brzmienie zaproponowane przez EBC.